

bortset fra de administrative og organisatoriske Spørgsmaal kun behandlet i store Træk.

Bogen har en praktisk Mangel, at de enkelte Afhandlinger indenfor samme Bind ikke er fortsat paginerede, men pagineret hver for sig.

Jens Toftegaard.

ADOLPH JENSEN: Laan til Tjenestemænd. København 1930. 80 Sider.

I Anledning af Laane- og Sparekassen for Embeds- og Bestillingsmænd's 50 Aars Jubilæum ifjor har Departementschef Adolph Jensen, der er Medlem af Kassens Repræsentantskab, paataget sig at udarbejde et Jubilæumsskrift for denne den ældste af danske Laaneforeninger for Tjenestemænd. Det fremtræder som en Fortsættelse af det Skrift „Laane- og Spareforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd“, som Konferensraad V. Falbe-Hansen udsendte ved Kassens 25 Aars Jubilæum i 1905, og det læses med megen Interesse. Naar dette i saa høj Grad er Tilfældet, er Grunden ikke mindst den, at Skriftet, som allerede dets Titel angiver, er anlagt paa en betydeligt bredere Basis end et almindeligt Jubilæumsskrift, idet Forfatteren i Bogens 2 indledende Kapitler tager hele Problemet: Laan til Tjenestemænd op til Behandling og viser, hvorledes dette er søgt løst i ældre og nyere Tid, og alene det derefter følgende Kapitel er helliget selve Laanekassens Historie.

I første Afsnit skildrer Forfatteren Lønningsudbetalingsprincipper her og i andre Lande og viser, hvorledes der herhjemme først ved Loven af 30. Juni 1850 blev ordnede Tilstande paa Lønningsudbetalingens Omraade. Skønt det nemlig før den Tid var den almindeligt gældende Regel, at Lønnen udbetaltes kvartalsvis bagud, blev den dog ganske uhjemlet i mange Tilfælde udbetalt kvartalsvis forud, ja endog hyppigt 2 Kvartaler forud. Loven af 1850 betegner en afgjort Forandring i hele dette Forhold ved at fastslaa Lønnens maanedlige Forudbetaling og stærkt at begrænse Retten til Ydelse af Forskud, men der skulde dog gaa ikke saa faa Aar efter Nyordningen, førend hele det gamle Forskudssystem fra Enevældens Tid, hvorm Skriftet giver en meget interessant Udvikling, var bragt endelig ud af Verden. Forfatteren viser videre i dette Afsnit, hvorledes Linien fra 1850 siden er fulgt i dansk Lønningslovgivning, og i denne Forbindelse gør han sig — og vel nok med nogen Ret — til Talsmand for, at man, ligesom i Sverige i 1921, gik over til efterskudsvis Lønbetaling, saa-

bortset fra de administrative og organisatoriske Spørgsmaal kun behandlet i store Træk.

Bogen har en praktisk Mangel, at de enkelte Afhandlinger indenfor samme Bind ikke er fortsat paginerede, men pagineret hver for sig.

Jens Toftegaard.

ADOLPH JENSEN: Laan til Tjenestemænd. København 1930. 80 Sider.

I Anledning af Laane- og Sparekassen for Embeds- og Bestillingsmænd's 50 Aars Jubilæum ifjor har Departementschef Adolph Jensen, der er Medlem af Kassens Repræsentantskab, paataget sig at udarbejde et Jubilæumsskrift for denne den ældste af danske Laaneforeninger for Tjenestemænd. Det fremtræder som en Fortsættelse af det Skrift „Laane- og Spareforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd“, som Konferensraad V. Falbe-Hansen udsendte ved Kassens 25 Aars Jubilæum i 1905, og det læses med megen Interesse. Naar dette i saa høj Grad er Tilfældet, er Grunden ikke mindst den, at Skriftet, som allerede dets Titel angiver, er anlagt paa en betydeligt bredere Basis end et almindeligt Jubilæumsskrift, idet Forfatteren i Bogens 2 indledende Kapitler tager hele Problemet: Laan til Tjenestemænd op til Behandling og viser, hvorledes dette er søgt løst i ældre og nyere Tid, og alene det derefter følgende Kapitel er helliget selve Laanekassens Historie.

I første Afsnit skildrer Forfatteren Lønningsudbetalingsprincipper her og i andre Lande og viser, hvorledes der herhjemme først ved Loven af 30. Juni 1850 blev ordnede Tilstande paa Lønningsudbetalingens Omraade. Skønt det nemlig før den Tid var den almindeligt gældende Regel, at Lønnen udbetaltes kvartalsvis bagud, blev den dog ganske uhjemlet i mange Tilfælde udbetalt kvartalsvis forud, ja endog hyppigt 2 Kvartaler forud. Loven af 1850 betegner en afgjort Forandring i hele dette Forhold ved at fastslaa Lønnens maanedlige Forudbetaling og stærkt at begrænse Retten til Ydelse af Forskud, men der skulde dog gaa ikke saa faa Aar efter Nyordningen, førend hele det gamle Forskudssystem fra Enevældens Tid, hvormod Skriftet giver en meget interessant Udvikling, var bragt endelig ud af Verden. Forfatteren viser videre i dette Afsnit, hvorledes Linien fra 1850 siden er fulgt i dansk Lønningslovgivning, og i denne Forbindelse gør han sig — og vel nok med nogen Ret — til Talsmand for, at man, ligesom i Sverige i 1921, gik over til efterskudsvis Lønbetaling, saa-

ledes at Tjenestemanden ikke Maanedn igennem skyldte det offentlige Ækvivalent for de modtagne Penge.

I andet Afsnit omtaler Forfatteren de forskellige Laaneinstitutioner for Tjenestemænd her og i Nabolandene. Skønt man allerede ved Behandlingen af Loven af 1850 havde drøftet Tanken om Dannelsen af Laaneforeninger til Tjenestemænd, blev Tanken dog først realiseret med varigt Resultat 30 Aar efter, da den jubilerende Kasse blev oprettet. Men da Isen først var brudt, oprettedes der i Aarene derefter en Række Foreninger med lignende Formaal, og hver enkelt af disse faar sin særlige Omtale af Forfatteren, saaledes at der her haves en udmærket samlet Oversigt over denne specielle Art af Laaneinstitutioner. Derhos omtales i Tilknytning hertil Foreningernes lovhjemlede Ret til at modtage Gageforskrivninger, ligesom der ogsaa gives Oplysninger om, hvorledes man i Sverige og Norge har søgt at imødekomme Tjenestemænds Laanetrang.

I tredje Afsnit kommer Forfatteren derefter ind paa at fortælle om selve Laane- og Sparekassens Historie og Virksomhed, idet han omtaler dens Oprettelse, dens Pengemidler, dens Sparekassevirksomhed og Udlaansvirksomhed, og han føjer hertil Fortegnelser over de Mænd, der igennem Aarene i forskellige Egenskaber har haft Tilknytning til Kassen, saavel som et Regnskabsudtog, hvori Kassens Udvikling i de 50 Aar klart afspejler sig: begyndende med en Udlaanssum paa 66 000 Kr. og sluttende med 1 Mill. Kr. i samlet Udlaanssum.

I Bogens sammenfattende sidste Afsnit slaar Forfatteren til Lyd for, at de forskellige Laaneforeninger, der hidtil i det væsentlige har arbejdet uafhængigt af hverandre, skulde finde hinanden i indbyrdes Samvirken.

Foruden det her berørte indeholder Bogen meget andet hidtil ubearbejdet Stof til Belysning af Emnet: Laan til Tjenestemænd, og det er kun glædeligt, at Laane- og Sparekassens Jubilæum har kunnet blive den ydre Foranledning til, at dette interessante Skrift har set Lyset. Det maa anbefales til enhver, der ønsker nøjere Indblik i denne Side af danske Tjenestemænds Kaar, og dybere Kendskab til de særlige Institutioner, der er oprettet for at komme økonomisk vanskeligt stillede Tjenestemænd til Hjælp.

P. Grønvold.